

Модульний контроль (поточні модульні контрольні роботи) виконуються студентами один раз на навчальний семестр у формі комп'ютерного тестування. Розрахований він на 2 години.

І рівень складності

Завдання 1.

Засоби виробництва, житло, предмети домашнього побуту, одяг, засоби транспорту і зв'язку, тобто все те, що є результатом виробничої, матеріальної діяльності людини, це

- **матеріальна культура;**
- духовна культура;
- соціальна культура;
- субкультура.

Завдання 2.

Предмети і продукти матеріальної і духовної культури, штучно створені людиною, називаються:

- **артефактами;**
- мистецтвом;
- світоглядом;
- пам'ятками.

Завдання 3.

Функція культури, за допомогою якої реалізуються вищі духовні цінності шляхом культивування людської гідності:

- **гуманістична;**
- емоційно-естетична;
- державотворча;
- нормативна.

Завдання 4.

Рівень вихованості, освіченості людини, спосіб її світосприйняття і життєдіяльності – це

- **особистісна культура;**
- соціальна культура;
- субкультура;
- контркультура.

Завдання 5.

Термін «цивілізація» вперше вжив учений

- **Адам Фергюсон;**
- Микола Данилевський;
- Освальд Шпенглер;
- Умберто Еко.

Завдання 6.

Хто з відомих культурологів стверджував, що цивілізація є культура, яка згасає і вмирає?

- **Освальд Шпенглер;**
- Микола Данилевський;
- Хосе Ортега-і-Гассет;

- Арнольд Джозеф Тойнбі.

Завдання 7.

Самовизначення особи в національному контексті – це:

- **національна ідентичність;**
- народна культура;
- етнічна культура;
- фольклор.

Завдання 8.

Світоглядні домінанти певної доби у культурології прийнято називати:

- **картиною світу;**
- етикою;
- філософією;
- мораллю.

II рівень складності

Завдання 1.

Відповідно до визначення конференції ЮНЕСКО (1982) під культурою розуміють:

- **комплекс характерних матеріальних, духовних, інтелектуальних та емоційних рис суспільства, що включає в себе не лише різні мистецтва, а й спосіб життя, основні правила людського буття, системи цінностей, традицій і вірувань;**
- будь-яку форму існування живих істот, наділених розумом;
- самовизначення особи в національному контексті;
- одну з форм суспільної свідомості; вид людської діяльності, що відображає дійсність у конкретно-чуттєвих образах, відповідно до певних естетичних ідеалів.

Завдання 2.

Оберіть правильне визначення поняття *етнічна культура*:

- **культура стійкої спільноти людей, яка історично склалася на певній території і споріднена спільністю мови, традицій, побуту, особливостями психічного складу й відповідною самосвідомістю (свідомість генетичного зв'язку з іншими представниками цієї групи);**
- вікова сукупність культур цілісного світу, синтез найкращих досягнень усіх національних культур різних народів, які населяють планету;
- культура певної конкретно-історичної, соціальної, етнічної спільноти людей, які перебувають у певному часовому й територіальному просторі й об'єднані спільними інтересами, потребами, цінностями, установками, стереотипами;
- культура представників локальної субкультури, яка в силу економічних і політичних обставин намагається зайняти провідне становище не лише серед певних субкультур, але і протиставити себе панівній культурі і стати її лідером.

Завдання 3.

Для масової культури властиві такі риси:

- **загальнодоступність, стандартизація, засилля легкодоступних форм, маніпулятивність, комерційна вигода, прибутковість, ринкове ставлення до мистецтва, науки, політики, релігії як до виробників споживчих вартостей;**
- створення анонімними творцями, які не мають професійної підготовки;

- намагання вирватися із світу ілюзій, протистояти маніпулюванню влади особистістю, зберегти індивідуальне «я» у творчому процесі і сприйнятті його результатів;
- традиційність, локалізованість, консервативність, колективність.

Завдання 4.

Цілісна система, яка виражає духовний світ українського народу – єдиного соціально-етнічного цілого, яке виникло, сформувалося і розвивається в умовах історичної об'єктивності – це:

- *українська культура;*
- українська усна народна творчість;
- елітарна культура;
- народна культура.

Завдання 5.

Українська культура як цілісна система включає в себе:

- *матеріальну і духовну культуру, створену українцями як у материковій частині України, так і за її межами (у близькому і далекому зарубіжжі);*
- синтез найкращих досягнень усіх національних культур різних народів, які населяють планету;
- соціально прийнятні форми соціально-культурної диференціації;
- орієнтацію на задоволення запитів і потреб еліти.

Завдання 6.

Основним положенням теорії Освальда Шпенглера, викладеній у славнозвісній книзі «Присмерк Європи. Нарис морфології світової історії» (1922), є твердження:

- *культура і цивілізація – протилежні поняття: цивілізація є культура, яка згасає і вмирає;*
- поняття культури і цивілізації переплітаються: культура «проростає» цивілізацію, а цивілізація переходить у культуру;
- культура і цивілізація – синоніми: цивілізація є певна ідейно-духовна фаза культури;
- культура і цивілізація – відносно самостійні поняття: культура пов'язується із саморозвитком людини, а цивілізація стосується сфери матеріального виробництва.

Завдання 7.

Національна культура характеризується *культурною ідентифікацією*. Яке із запропонованих визначень стосується даного поняття?

- *самовідчуття людини всередині конкретної культури, отожднення її з певним типом культури, з конкретною культурною традицією, з певним історичним минулим її етносу, нації;*
- відчуття причетності до сукупності культур цілісного світу, синтез найкращих досягнень усіх національних культур різних народів, які населяють планету;
- належність особистості до певної конкретно-історичної, соціальної, етнічної спільноти людей, які перебувають у певному часовому й територіальному просторі й об'єднані спільними інтересами, потребами, цінностями, установками, стереотипами;
- орієнтування на культуру представників локальної субкультури, яка в силу економічних і політичних обставин намагається зайняти провідне становище не лише серед певних субкультур, але і протиставити себе панівній культурі і стати її лідером.

Завдання 8.

Поміркуйте, у чому полягає сутність філософського підходу до визначення сутності культури?

- під культурою розуміють спосіб життя суспільства, народу чи групи народів;
- культура отожднюється з певною стороною суспільного життя;
- *культура розглядається як цілісний феномен, а не тільки як сумарність світоглядних, релігійних, моральних, естетичних, цінностей;*
- культура тлумачиться як певна ідейно-духовна фаза буття людства.

III рівень складності

Завдання 1.

Оберіть кілька правильних відповідей на питання.

До джерел вивчення культури належать:

- *пам'ятки духовної культури, зафіксовані в усній формі, – казки, легенди, міфи, билини, пісні, думи тощо;*
- *об'єкти матеріальної культури: археологічні (трипільська, зарубинецька, скіфська культури); іригаційні системи, комплекси містобудування, ділова, культова і побутова архітектура, хатнє начиння, меблі, одяг, сільськогосподарський і ремісничий реманент, технології виробництва тощо.*
- *писемні джерела – літописи, різні види і жанри літератури, закони і державні документи;*
- природні об'єкти (гірські масиви, річки, озера, моря, океани);
- космічні об'єкти (планети, зірки, астероїди, комети).

Завдання 2.

Оберіть кілька правильних відповідей на питання.

Назвіть основні підходи до з'ясування сутності культури:

- *антропологічний;*
- *соціальний;*
- *аксіологічний;*
- моральний;
- прагматичний;
- системний.

Завдання 3.

Віднайдіть відповідність між авторами та їх працями

«Присмерк Європи»	Освальд Шпенглер
«Прадавнє суспільство, або Дослідження ліній людського прогресу через варварство до цивілізації»	Льюїс Генрі Морган
«Досвід історії громадянського суспільства»	Адам Фергюсон
«Дослідження історії»	Арнольд Джозеф Тойнбі
«Етногенез і біосфера Землі»	Лев Гумільов
«Тустуланські бесіди»	Марк Туллій Цицерон

Завдання 4.

Відомий вітчизняний філософ Мирослав Попович виділяє такі три сфери культури:

- *духовну,*
- *політичну;*
- *господарську;*
- антропологічну;
- релігійну;
- національну.

I рівень складності

Завдання 1.

Добу палеоліту репрезентує культура:

- *мізинська;*
- зарубинецька;

- черняхівська;
- київська.

Завдання 2.

Святилище «Кам'яна могила» було створене у добу:

- **мезоліту;**
- неоліту;
- палеоліту;
- бронзового віку.

Завдання 3.

Трипільську культуру відкрив:

- **В.Хвойка;**
- М.Грушевський;
- М.Максимович;
- Б.Мозолевський.

Завдання 4.

Імовірно, що скіфський Гелон був розташований на території археологічної пам'ятки

- **Більське городище;**
- Товста могила;
- Кам'яна могила;
- курган Солоха.

Завдання 5.

Золота пектораль – це пам'ятка:

- **скіфської культури;**
- трипільської культури;
- черняхівської культури;
- зарубинецької культури.

Завдання 6.

У давній слов'янській міфології богом вітру був:

- **Стрибог;**
- Велес;
- Перун;
- Ярило.

Завдання 7.

Грецький історик, який писав про давніх скіфів:

- **Геродот;**
- Пліній Старший;
- Прокопій Кесарійський;
- Птолемей.

Завдання 8.

Землеробські вірування давніх слов'ян пов'язані з культом:

- Сонця;
- Місяця;
- Венери;
- Марса.

II рівень складності

Завдання 1.

Дайте визначення поняття. Петрогліфи – це

- **стародавні зображення на скелях, каменях, стінах печер;**
- представлення богів в образах тварин, а священних тварин – як втілення сутності богів;
- доісторичні споруди у вигляді двох або більше величезних брил, поставлених вертикально й перекритих зверху кам'яною плитою;
- поклоніння богам-покровителям землеробства, тваринництва та інших господарських занять.

Завдання 2.

На думку відомого історика й культуролога Омеляна Пріцака, індоєвропейці принесли на територію України важливі культурні елементи:

- у суспільній сфері – **патріархат, у духовній – культ Сонця, флективну мову;**
- у суспільній сфері – матріархат, у духовній – поклоніння Місяцю;
- у суспільній сфері – феодальні відносини, у духовній – багатобожжя;
- у суспільній сфері – капіталістичні відносини, у духовній – християнство.

Завдання 3.

В епоху неоліту значно розвинулося орнаментальне шнурове мистецтво. Назвіть його ознаки:

- **керамічні вироби, які прикрашалися прямими лініями у вигляді шнурів, розмальовані білим, чорним і червоним кольорами;**
- тонкий, гладенький, майстерно розфарбований у білий, чорний, червоний і темно-каштановий кольори;
- гостродонний і круглодонний посуд з високим і низьким горлом, різьбленим, накольчатим і штампованим орнаментом;
- кераміка, оздоблена тисненням геометричним орнаментом.

Завдання 4.

Перед вами пам'ятка скіфського мистецтва – золота пектораль. Де вона знайдена?

- **курган Товста могила;**
- Кам'яна могила;
- Гайманова могила;
- Чортомлицька могила;
- курган Солоха.

Завдання 5.

Основою декоративного мистецтва скіфів є анімалістичний (звіриний) стиль. Вкажіть його ознаку.

- використання орнаменту, який зображує стилізовані фігури або частини фігур реальних і фантастичних тварин;
- використання рослинного орнаменту;
- представлення богів в образах тварин, а священних тварин – як втілення сутності богів;
- поклоніння богам-покровителям землеробства, тваринництва та інших господарських занять.

Завдання 6.

Бронзовий вік характеризується прискоренням технічного прогресу. До яких культурних зрушень призвело використання бронзових виробів?

- до вдосконалення засобів пересування, розвитку обміну, орного землеробства, скотарства і зростання продуктивності праці;
- до зведення поселень на відкритих місцях, без оборонних споруд;
- до появи перших релігійних вірувань, зокрема анімізму;
- до встановлення кордонів між державами.

Завдання 7.

Найбільш репрезентативними для характеристики культури антів є археологічні знахідки у могильниках біля с.Зарубинці на Київщині. Назвіть основні види занять представників зарубинецької культури.

- осіле землеробство, скотарство, виплавка заліза, гончарство, ткацтво, торгівля;
- кочове скотарство, виплавка бронзи, виготовлення одягу зі шкур тварин;
- збиральництво, рибальство, полювання, виготовлення кістяних знарядь праці;
- вогнево-підсічне землеробство, кочове скотарство, торгівля, ювелірна справа.

Завдання 8.

У полісах Північного Причорномор'я розвивалася архітектура. Які її особливості?

- розробка прямокутного планування міст: житлові будинки об'єднувалися у квартали, вулиці яких перетиналися під прямим кутом, дороги мостили каменем, уздовж яких прокладали водогони;
- побудова невеликих поселень вздовж річок на узвишсях над поймами, в лісових хащах і в степу з вільним розташуванням будівель;
- спорудження багатоповерхових будинків, оздоблених геометричним орнаментом – трикутниками, ромбами, овалами, виконаним червоною вохрою;
- зведення поселень на відкритих місцях, без оборонних споруд; поселення мали форму кола, середина залишалася порожньою і використовувалася як загін для худоби.

III рівень складності

Завдання 1.

Оберіть кілька правильних відповідей на питання. Назвіть особливості культури доби неоліту:

- перехід людини від збирання і полювання до хліборобства і скотарства,;
- розвиток орнаментального шнурового мистецтва;
- розвиток металургії міді;
- поява релігійних вірувань, зокрема магії, фетишизму, анімізму;
- приручення собаки;
- матріархат.

Завдання 2.

Оберіть кілька правильних відповідей на питання. Які характерні риси трипільської культури?

- ведення колективного господарства;
- зведення поселень на відкритих місцях, без оборонних споруд;
- розвиток мистецтва, насамперед кераміки;
- винайдення лука і стріл;

- патріархат;
- побудова підземних жител.

Завдання 3.

Знайдіть відповідність між зображеннями та їх назвами

		Петрогліфи «Кам'яної могили»
		Менгіри – межові камені, Кіровоградська обл.
		Кераміка трипільської культури
		Керносівський ідол
		Кераміка зрубної культури
		Кераміка зарубинецької культури

Завдання 4.

Давні слов'яни вірили, що у людини є кілька душ, які мають різні функції. Назвіть кілька з них.

- душа, яка залишається «на тому світі», являючись у визначений час до своїх родичів «гостем»;
- душа, яка дає людині життєву силу;
- душа-ім'я, образ, яка ототожнюється з особистістю, як тінь і слід;
- душа, яка перевтілюється після смерті в іншу людину чи тварину;
- душа, яка живе у довколишній природі (воді, деревах, тваринах).

Тема 3.

І рівень складності

Завдання 1.

Перші спроби хрещення Русі були здійснені:

- у 850 рр.;
- у 870 рр.;
- **у 860 рр.;**
- у 890 рр.

Завдання 2.

У результаті релігійної реформи Володимира кількість язичницьких богів зменшилася до

- трьох;
- чотирьох;
- п'яти;
- **шести.**

Завдання 3.

Православний храм символізує

- **корабель;**
- острів;
- дорогу;
- міст.

Завдання 4.

Центральною мозаїкою Софійського собору є

- **Богоматір Оранта;**
- Спас Нерукотворний;
- Вишгородська Богоматір;
- Ангел – золоті власи.

Завдання 5. Перший правовий кодекс Київської Русі називався:

- «Слово про Закон і Благодать»;
- «Слово о полку Ігоревім»;
- **«Руська правда»;**
- «Повість минулих літ».

Завдання 6.

Перший митрополит із русичів Іларіон Київський написав твір:

- **«Слово про Закон і Благодать»;**
- «Слово о полку Ігоревім»;
- «Руська правда»;
- «Повість минулих літ».

Завдання 7.

Живопис на сирій штукатурці, одна із технік настінного малярства, протилежна до а секко (розпис по сухому) – це:

- плінфа;
- фреска;
- філігрань;
- мозаїка.

Завдання 8.

Головна урочиста брама давнього Києва, видатна пам'ятка архітектури часів Київської Русі – це:

- **Золоті ворота;**
- Змієві вали;
- Лядські ворота;
- Десятинна церква.

Завдання 9.

Одним із персонажів билин київського циклу є:

- Василько Тербовльський;
- Ігор Святославич;
- **Володимир Красне Сонечко;**
- Ярославна.

Завдання 10.

Одна з найдавніших книг Княжої доби, оздоблена високохудожніми мініатюрами, називається:

- **Остромирове Євангеліє;**
- Острозька Біблія;
- Пересопницьке Євангеліє;
- Галицько-Волинський літопис.

II рівень складності

Завдання 1.

Який із перших апостолів про яке місто – майбутній центр християнської культури сказав: «Бачите ви гори сі? Так от, на сих горах возсіє благодать божа, і буде город великий, і церков багато воздвигне бог»?

- Петро про Рим;
- **Андрій Первозванний про Київ;**
- Іван про Корсунь;
- Фома про Чернігів.

Завдання 2.

Ярослав Мудрий домігся від Візантії канонізації християн-русичів. Першими руськими святими були:

- **Борис і Гліб;**
- Петро і Павло;
- Зосима і Саватій;
- Петро і Февронія.
-

Завдання 3.

«Собравши же молодых девиц, неколико, обучала писанию, також ремеслам, пению, швенію и иным полезным знаниям». Про яку княгиню – засновницю першої в Русі школи для дівчат ідеться?

- **про Янку (Анну) Всеволодівну, онук Ярослава Мудрого;**
- про Анну Ярославну, дочку Ярослава Мудрого;
- про Ольгу, дружину Ігоря Київського;
- про Єфросинію Ярославну, дружину Ігоря Святославича.

Завдання 4.

Які з перелічених перекладних творів належать до історичної літератури?

- «Ходіння Андрія Первозванного», «Ходіння Богородиці по муках»;
- **«Хроніка» Іоанна Малали, «Хронограф» Георгія Амартола;**
- «Повість про Акіра Премудрого», «Повість про Варлаама і Йоасафа»;
- («Християнська топографія» Козьми Індикоплава.

Завдання 5.

Як називається ця мозаїка Софійського собору?

- **Богородиця Оранта;**
- Вишгородська Богородиця;
- Казанська Божа Матір;
- Покрова Пресвятої Богородиці.

Завдання 6.

Вершиною емалевої справи були витвори Лазаря Богші – київського майстра другої половини XII ст. Який із ювелірних виробів приписується йому?

- **князівська діадема із зображенням вознесіння Олександра Македонського;**
- золота пектораль;
- золотий гребінь із зображенням пантери;
- срібне блюдо Ярослава Мудрого.

Завдання 7.

Перед вами зображення найбільшого в Галичині середини XII століття собору, спорудженого князем Ярославом Осмомислом 1157 р. Як він називається?

- **Успенський собор;**
- Софійський собор;
- Михайлівський собор;
- Собор святого Юра.

Завдання 8.

Золоту добу західноукраїнська культура переживала за правління таких князів:

- *Данила та Василька Романовичів і Володимира Васильковича;*
- Ігоря, Ольги та Святослава;
- Володимира Великого та Ярослава Мудрого;
- Святослава Всеволодовича, Ігоря Святославича та Володимира Ярославича.

Завдання 9.

Перед вами одна із фресок Софійського собору. Хто зображений на ній?

- *скоморохи;*
- дружинники;
- селяни;
- мисливці.

Завдання 10.

На цьому Євангелії, даному в посаг дочці Анні Ярославом Мудрим, присягали французькі королі. Як називається ця писемна пам'ятка?

- *Реймське Євангеліє;*
- Пересопницьке Євангеліє;
- Остромирове Євангеліє;
- Мстиславове Євангеліє.

III рівень складності

Завдання 1.

Оберіть кілька правильних відповідей на питання. Назвіть особливості культури Київської Русі:

- *домінуючий вплив християнської релігії та розвиток матеріальної і духовної культури;*
- *запозичення і творче переосмислення візантійських традицій, знань і канонів;*
- *існування на Русі дохристиянського культурного середовища;*
- переживання церквою глибокої кризи, пов'язаної з втратою Візантією її політичного і культурного впливу;
- посилення боротьби за національну самобутність;

- формування української мови як окремої мовної системи.

Завдання 2.

Оберіть кілька правильних відповідей на питання. Чим були спричинені значні досягнення культури Київської Русі?

- **розвитком феодальних відносин і становленням давньоруської державності;**
- **відокремленням ремесла від сільського господарства;**
- **активізацією і розширенням міжнародних контактів;**
- **запровадженням християнства;**
- видобутком вугілля і залізної руди;
- появою книгодрукування.

Завдання 3.

Які твори належать до оригінальної літератури Київської Русі? Оберіть із запропонованих варіантів кілька правильних відповідей.

- **«Повість минулих літ»;**
- **«Слово про Ігорів похід»;**
- **«Києво-Печерський патерик»;**
- **«Руська правда»;**
- «Літопис Самовидця»;
- «Історія русів».

Завдання 4.

Знайдіть відповідність між зображеннями та назвами архітектурних пам'яток XI – XIII ст.

	Софійський собор у Києві
	Успенський собор Києво-Печерської лаври
	Церква Богородиці Пирогощі у Києві
	Михайлівський собор у Видубичах

Спасо-Преображенський собор у Чернігові

Тема 4.

І рівень складності

Завдання 1.

Явище в історії культури, при якому її діячі шукають в античності зразки для наслідування і намагаються їх відродити, – це:

- монументальний історизм;
- бароко;
- **ренесанс;**
- просвітництво.

1 б.

Завдання 2.

Поема «Роксоланія» належить перу поета на ім'я

- Павло Русин;
- **Себастьян Фабіан Кленович;**
- Станіслав Оріховський;
- Юрій Дрогобич.

1 б.

Завдання 3.

Мініатюру з якої книги ви бачите перед собою?

- Остромирове Євангеліє;
- Реймське Євангеліє;
- **Пересопницьке Євангеліє;**
- Галицьке Євангеліє.

1 б.

Завдання 4.

Найстарішою кам'яною фортецею України є:

- **Верхній замок у Луцьку;**
- замок Паланок;
- Острозька фортеця;
- Кам'янець-Подільська фортеця.

1 б.

Завдання 5.

У 1576 р. заснований такий навчальний заклад:

- **Острозька школа;**
- Львівська братська школа;
- Київська братська школа;

- Переяславський колегіум.

1 б.

Завдання 6.

Відомий полемічний твір «Послання утікшим од православної віри єрпископам» написав

- Мелетій Смотрицький;

- **Іван Вишенський;**

- Герасим Смотрицький;

- Христофор Філалет.

1 б.

Завдання 7.

На основі якого документу були складені Литовські статuti:

- **«Руська Правда» Ярослава Мудрого;**

- «Салічна Правда» Карла Великого;

- «Велесова книга»;

- Галицько-Волинський літопис.

1 б.

Завдання 8.

Коли було засновано Києво-Могилянську колегію:

- **1632 р.;**

- 1634 р.;

- 1640 р.;

- 1645 р.

1 б.

II рівень складності

Завдання 1.

«Писар міський по-руськи має літерами і словами руськими всі листи і позови писати, а не іншою мовою і словами». У якому з перелічених документів регламентується вживання руської (давньої української) мови як мови офіційного діловодства у Великому князівстві Литовському?

- **Литовський Статут 1566 р. («Волинський»);**

- «Руська правда» Ярослава Мудрого;

- «Повчання дітям» Володимира Мономаха;

- «Договори і Постановлення Прав і вольностей Війська Запорозького» Пилипа Орлика.

1 б.

Завдання 2.

У XIV – XV ст. значного розвитку в українських землях досягла архітектура. Назвіть одну з важливих її особливостей.

- **спорудження величних неприступних замків і фортець;**

- зведення культових споруд у готичному стилі;

- зведення поселень на відкритих місцях, без оборонних споруд;

- спорудження величних будинків з бетону і скла.

1 б.

Завдання 3.

При оздобленні культових споруд (храмів) митці XIV – XV ст. шукали опори в художніх традиціях Київської Русі. Водночас вдавалися і до новацій. Назвіть одну, обравши відповідь із запропонованих варіантів.

- **створення із нечисленних ікон передалтарної огорожі монументально-декоративної композиції іконостасу, в якому органічно поєдналися малярство, скульптура й орнаментальна різьба;**
 - створення мозаїк на стінах і підлозі;
 - створення на віконному склі вітражів із сюжетами Святого Письма;
 - створення квіткових композицій для прикрашання ікон.
- 1 б.

Завдання 4.

Дружина мазирського маршалка Лозки Єлизавета (Галшка) Гулевичівна відома своєю меценатською діяльністю. Що зробила вона для розвитку української культури?

- **відписала свої маєтності в Києві заснованому нею Богоявленському монастирю, школі і шпиталю, чим було покладено початок Київському братству;**
 - підтримала збирання, систематизацію і переклад текстів Святого Письма – Острозьку Біблію;
 - пожертвувала свої маєтності на переписування Пересопницького Євангелія;
 - спонсорувала відкриття Острозької школи.
- 1 б.

Завдання 5.

Яке історико-культурне значення Пересопницького Євангелія?

- **перший переклад книг Святого Письма книжною староукраїнською мовою, незрівнянний зразок української рукописної книги і живопису;**
 - перший переклад Святого Письма сучасною українською мовою;
 - перша в Україні друкована книга;
 - перше в Україні друковане видання Святого Письма.
- 1 б.

Завдання 6.

Перед вами фрагмент розпису церкви св. Духа у селі Потелич. Укажіть особливості зображення святих на потелицьких фресках.

- **у них відсутні алегорії та містицизм, відображено елементи сучасності: персонажі одягнені в народні костюми, їх оточують побутові предмети;**
- у них наявні алегорії та містицизм, відображено елементи євангельської історії: персонажі одягнені в костюми часів Римської імперії, їх оточують побутові предмети давнини;
- вони наслідують візантійську іконописну традицію;

- вони стилізують оздоблення Софійського собору в Києві.
- 1 б.

Завдання 7.

У першій половині XVII ст. поряд із традиційним іконописом виникають нові жанри, зокрема портрет. Хто зображений на цьому портреті?

- *Дмитро Байда-Вишневецький;*
 - Іван Мазепа;
 - Пилип Орлик;
 - Богдан Хмельницький.
- 1 б.

Завдання 8.

З іменем Петра Могили пов'язане розгортання православної системи вищої і середньої освіти в Україні. Який із навчальних закладів він заснував?

- *Київський колегіум;*
- Острозький колегіум;
- Чернігівський колегіум;
- Харківський колегіум.

1 б.

III рівень складності

Завдання 1.

Латинське *Humanitas* розуміється як ученість і як схильність до шляхетних мистецтв, а також як доброзичливість щодо інших людей. Оберіть кілька рис ренесансного гуманізму.

- *інтерес до освіти, книги, науки;*
- *переворот у розумінні людського і божественного;*
- *пошана моральності і шляхетності;*
- культ руської мови;
- засудження античної культури.

1б.

Завдання 2.

«Я русин, і хвалюся цим, і охоче про це заявляю, пам'ятаючи про свій грецький рід і руську свою кров», – казав про себе гуманіст Станіслав Оріховський. Назвіть кілька праць, які він написав.

- *«Про турецьку загрозу слово...»;*
- *«Напучення польському королеві Сигізмунду Августу»;*
- *«Хрещення в русинів»;*
- *«Послання до всіх, у Лядській землі живущих»;*

- «Прогностична оцінка поточного 1483 року».
- 1 б.

Завдання 3.

Ученим європейського масштабу, проповідником гуманістичних ідей і нових досягнень науки був Юрій Котермак, більш відомий світові як Юрій Дрогобич. Назвіть його наукові і мистецькі досягнення. Із запропонованих варіантів оберіть правильних кілька відповідей.

- *перший з українців доктор медицини і доктор мистецтв;*
- *першим з українців зробив розтин людського тіла, щоб встановити причини хвороб і знайти засоби їх лікування;*
- *автор першої друкованої книжки, виданої українцем за кордоном, – «Прогностична оцінка поточного 1483 року»;*
- автор латиномовної поеми про Україну «Роксоланія» (1480);
- першим з українців почав використовувати друкарський верстат для публікування християнської літератури.

1 б.

Завдання 4.

Знайдіть відповідність між зображеннями та їх назвами

Кам'янець-Подільська фортеця

Хотинська фортеця

Замок Паланок

Горянська ротонда

Покровська церква у Сутківцях

Ансамбль Успенської церкви у Львові

Іллінська церква в Суботові

1 б.

Тема 5.

І рівень складності

Завдання 1.

Політичною і духовною столицею України, центром науки, її «Афінами» у другій половині XVII ст. було місто:

- **Київ;**
- Чернігів;
- Львів;
- Полтава.

1 б.

Завдання 2.

Який гетьман України у 1763 р. звернувся до царського уряду із проханням перетворити Києво-Могилянську академію на університет, відкрити університет у Батурині, а також заснувати університетські друкарні?

- **Кирило Розумовський;**
- Богдан Хмельницький;
- Іван Мазепа;
- Іван Самойлович.

1 б.

Завдання 3.

Хто із видатних мандрівників сказав про Україну: «Люди вчені, кохаються в науках і законах, гарні знавці риторики, логіки і всякої філософії...»,

- **Павло Алепський;**
- Василь Григорович-Барський;
- Микола Миклухо-Маклай;
- Даниїл, руської землі ігумен

1 б.

Завдання 4.

Основоположником вітчизняної епідеміології був:

- **Данило Самойлович;**
- Іриней Фальківський;

- Феофан Прокопович;
 - Нестор Амбодик-Максимович.
- 1 б.

Завдання 5.

До козацьких літописів належить:

- Повість минулих літ;
- Галицько-Волинський літопис;
- **Літопис Григорія Граб'янки;**
- Київський літопис.

1 б.

Завдання 6.

Художній стиль, що характеризується декоративністю, пишністю, динамічними складними формами і живописністю; культурна епоха, напрям і стиль у літературі і мистецтві кінця XVI – поч. XVIII ст.:

- **бароко;**
- класицизм;
- ренесанс;
- романтизм.

1 б.

Завдання 7.

Збірки «Зегар з полузегарком» (1690) та «Млеко от овци пастиру належное» (1691) належать перу поета:

- **Івана Величковського;**
- Лазаря Барановича;
- Дмитра Туптала;
- Григорія Сковороди.

1 б.

Завдання 8.

Фрагмент якої пам'ятки образотворчого мистецтва стилю бароко ви бачите перед собою?

- **Іконостас Свято-Преображенської церкви у Великих Сорочинцях;**
- Богородчанський іконостас у селі Манява Івано-Франківської області;
- Іконостас із села Дашки на Київщині

1 б.

Усього 8 балів

II рівень складності

Завдання 1.

Яка архітектурна пам'ятка зображена на фото? За проектом якого архітектора вона споруджена?

- **дзвіниця Софійського собору Йоганна-Готфріда Шеделя;**
- дзвіниця у Дальніх печерах Степана Ковніра;
- Андріївська церква Бартоломео Растреллі;

- Покровська церква Івана Григоровича-Барського.

1 б.

Завдання 2.

Хмельниччина й Українська держава породили історіографію та ряд історичних праць, які виходять за межі літописних оповідань і набувають рис наукових текстів. Який із переліку запропонованих текстів належить до цього періоду?

- *Літопис Самійла Величка;*
- Хроніка Івана Малали;
- Повість минулих літ;
- Галицько-Волинський літопис;

1 б.

Завдання 3.

Однією із світоглядно-стильових ознак епохи бароко є

- *мотив трагічної приреченості боротьби проти зла, зображення страждань і жахів;*
- оптимістичне ренесансне світовідчуття;
- віра в перемогу людини над долею й несправедливими суспільними обставинами;
- звернення до культурних ідеалів Античності.

1 б.

Завдання 4.

Український варіант стилю бароко має виразні національні особливості, спричинені історичними реаліями й ментальними настановами. Назвіть одну із цих особливостей.

- надмірна віртуозність і чуттєві крайнощі;
- трагічний драматизм і помпезність;
- вишукана рафінованість;
- *пафос героїки й утвердження ідеалу світла як основи світобудови.*

1 б.

Завдання 5.

До другої половини XVI ст. належить найраніший відомий досі запис української народної пісні. Вона вміщена у чеську граматику Яна Благослава. Про яку пісню йдеться?

- *«Дунаю, Дунаю, чому смутен течеш?»;*
- «Їхав козак за Дунай...»;
- «В кінці греблі шумлять верби...»;
- «Ой, під вишнею, під черешнею...»

1 б.

Завдання 6.

Друга половина XVIII ст. – це «золотий вік» української музики. У цей період класичних вершин досягає духовна хорова творчість блискучого тріо українських композиторів. Хто до нього належить?

- *Максим Березовський, Артемій Ведель, Дмитро Бортнянський;*
- Микола Лисенко, Семен Гулак-Артемовський, Михайло Вербицький;
- Микола Леонтович, Кирило Стеценко, Станіслав Людкевич;
- Борис Лятошинський, Левко Ревуцький, Анатолій Кос-Анатольський.

1 б.

Завдання 7.

Найяскравішим представником філософії в Україні XVIII ст. був Григорій Сковорода. Назвіть одну з найважливіших ідей мандрівного філософа.

- *Мета життя людини – у щасті «сродної праці», тобто у діяльності за талантом і покликанням, у тому, щоб «пізнати, знайти самого себе».*
- Чеснота походить від знання, і людина, яка знає, що таке добро, не стане чинити зле.

- Людина – істота безкрила, двонога, з плоскими нігтями, сприйнятлива до знання, заснованого на міркуваннях.
 - Людина має чинити так, аби завжди розглядати інших людей як цілі, а не як засоби.
- 1 б.

Завдання 8.

Видатним іконописцем свого часу XVIII ст. є західноукраїнський художник Іван Руткович. Яку із перелічених пам'яток він створив?

- *«Моління» з іконостасу у Потеличі;*
- *«Спас» з Богородчанського іконостасу;*
- *Свята Уляна з Сорочинського іконостасу;*
- *Святі великомучениці Варвара і Катерина з Конотопа.*

1 б.

Усього 8 балів

III рівень складності

Завдання 1

Назвіть політичні і соціальні фактори, які впливали на українську культуру XVIII ст.

- *наявність в Україні власної держави – Гетьманщини;*
- *перетворення козацької старшини на привілейовану соціальну верству;*
- *значне поширення української етнічної території завдяки заселенню Південної України і Слобожанщини;*
- *об'єднання більшості українських земель у складі Російської імперії;*
- *утворення Речі Посполитої;*
- *перебування України у межах Великого князівства Литовського;*
- *поява козацтва як соціального стану.*

1 б.

Завдання 2.

Відомо, що митрополит Петро Могила ініціював реставрацію культурних і духовних пам'яток Київської Русі. Які з перелічених культових споруд було відновлено чи реставровано?

- *Десятинна церква у Києві;*
- *храм Спаса на Берестові у Києві;*
- *Софійський собор у Києві;*
- *Михайлівський Золотоверхий собор у Києві;*
- *Свято-Успенський собор у Полтаві;*
- *Свято-Преображенський собор у Великих Сорочинцях.*

1 б.

Завдання 3.

Укажіть кілька характерних стильових ознак барокового живопису.

- динамічність форм, нерівність та розірваність ліній;
- тяжіння до вияву внутрішнього руху та драматизму;
- широке застосування декоративних оздоблень;
- символічні та алегоричні образи;
- простота, симетрія ліній і форм;
- реалістичні образи.

1 б.

Завдання 4.

Установіть відповідність між зображеннями пам'яток українського мистецтва епохи бароко та їх назвами

Іван Руткович. Дорога в Еммаус

Йов Кондзелевич. «Спас».

«Покрова» з Дашок

«Свята Уляна» з Сорочинського іконостасу

Портрет Парасковії Сулими

«Козак Мамай»

Портрет Василя Гамалії

Йоган Готліб Пінзель.
Жертвоприношення Авраама

1 б.